

II

(Informacije)

INFORMACIJE INSTITUCIJA, TIJELA, UREDA I AGENCIJA EUROPSKE UNIJE

EUROPSKA KOMISIJA

Komunikacija Komisije o primjeni pravila o državnim potporama za poticajne mjere u korist banaka u kontekstu financijske krize počevši od 1. kolovoza 2013. („Komunikacija o bankarstvu”)**(Tekst značajan za EGP)**

(2013/C 216/01)

1. UVOD

1. Od početka financijske krize Komisija je donijela šest komunikacija („Komunikacije o kriznim situacijama”) ⁽¹⁾. U njima se nalaze detaljne upute o kriterijima za usklađenost državnih potpora s načelima unutarnjeg tržišta sukladno članku 107. stavke 3. točke (b) Ugovora o funkcioniranju Europske unije za financijski sektor tijekom financijske krize.
2. Komunikacijama o kriznim situacijama osigurava se sveobuhvatan okvir za koordinirano djelovanje za potporu financijskom sektoru kako bi se osigurala financijska stabilnost i istodobno smanjilo narušavanje tržišnog natjecanja između banaka te u državama članicama na jedinstvenom tržištu. Njima se jasno definiraju uvjeti za pristup državnim potporama i zahtjevi koje je potrebno zadovoljiti kako bi ta potpora bila u skladu s načelima unutarnjeg tržišta s obzirom na načela o državnim potporama navedenih u Ugovoru. Uz pomoć komunikacija o kriznim situacijama, pravila o državnim potporama kojima je uređena javna pomoć financijskom sektoru po potrebi se redovito dopunjuju kako bi se prilagodila razvoju krize. Nedavni događaji zahtijevaju daljnju nadopunu komunikacija o kriznim situacijama.

Pravna osnova

3. Komunikacije o kriznim situacijama, kao i sve pojedinačne odluke o mjerama i programima potpore u okviru ovih komunikacija, donesene su na temelju članka 107. stavka 3. točke (b) Ugovora, koji iznimno dopušta korištenje potpore u cilju rješavanja ozbiljnih poremećaja u gospodarstvu neke države članice.
4. Od početka krize poduzete su značajne radnje namijenjene rješavanju teškoća u financijskom sektoru. Zbog razvoja krize bila je potrebna prilagodba nekih odredbi obuhvaćenih okvirom za državnu potporu

⁽¹⁾ Komunikacija o primjeni pravila o državnim potporama na mjere vezane za financijske institucije u vezi s tekućom financijskom krizom („Komunikacija o bankarstvu iz 2008.”) (SL C 270, 25.10.2008., str. 8.); Komunikacija o rekapitalizaciji financijskih institucija u trenutačnoj financijskoj krizi: ograničenje potpora na najmanju potrebnu mjeru i mehanizmi osiguranja protiv pretjeranih narušavanja tržišnog natjecanja („Komunikacija o rekapitalizaciji”) (SL C 10, 15.1.2009., str. 2.); Komunikacija Komisije o postupanju s imovinom umanjene vrijednosti u financijskom sektoru Zajednice („Komunikacija o postupanju s imovinom umanjene vrijednosti”) (SL C 72, 26.3.2009., str. 1.); Komunikacija o povratu održivosti i ocjeni mjera restrukturiranja financijskog sektora u trenutačnoj krizi prema pravilima o državnim potporama („Komunikacija o restrukturiranju”) (SL C 195, 19.8.2009., str. 9.); Komunikacija Komisije o primjeni, počevši od 1. siječnja 2011. godine, pravila o državnim potporama za poticajne mjere u korist banaka u kontekstu financijske krize („Komunikacija o produljenju iz 2010.”) (SL C 329, 7.12.2010., str. 7.) i Komunikacija Komisije o primjeni, počevši od 1. siječnja 2012. godine, pravila o državnim potporama na poticajne mjere u korist banaka u kontekstu financijske krize („Komunikacija o produljenju iz 2011.”) (SL C 356, 6.12.2011., str. 7.).

namijenjenim spašavanju i restrukturiranju poduzeća u poteškoćama a, istovremeno u iznimnim slučajevima nije isključena mogućnost pristupa znatnoj javnoj potpori. Bez obzira na iznimno raspoređivanje fiskalnih i monetarnih sredstava koja su pomogla da se izbjegne daljnje pogoršanje krize, gospodarski je oporavak u cijeloj Europskoj uniji i dalje vrlo krhak i neujednačen. U nekim se državama članicama financijski sektori suočavaju s dodatnim izazovima u pristupu financiranju na određeno vrijeme i kvaliteti aktive, što proizlazi iz ekonomske recesije i javnog ili privatnog razduživanja. Pritisak na financijskim tržištima i rizik od šireg negativnog učinka prelijevanja i dalje su prisutni.

5. Stalne napetosti na tržištima državnog duga snažno ilustriraju daljnju nestalnost financijskih tržišta. Visoka razina povezanosti i međuovisnosti unutar financijskog sektora u Uniji i dalje izaziva zabrinutost zbog zaraze tržišta. Velika nestalnost financijskih tržišta i neizvjesnost u gospodarskim izgledima te povezani trajni rizik od ozbiljnih poremećaja u gospodarstvu država članica opravdavaju održavanje sigurnosne mreže u obliku mogućnosti da države članice odobre poticajne mjere vezane uz krizu temeljem članka 107. stavka 3. točke (b) Ugovora u odnosu na financijski sektor.
6. U tim okolnostima trajnog pritiska na financijskim tržištima i s obzirom na rizik od šireg negativnog učinka prelijevanja, Komisija smatra da su uvjeti za primjenu članka 107. stavka 3. točke (b) Ugovora u odnosu na državne potpore u financijskom sektoru i dalje ispunjeni. Međutim, primjena tog izuzeća moguća je samo dok postoji i krizna situacija koja uzrokuje zaista iznimne okolnosti u kojima je cjelokupna financijska stabilnost u opasnosti.

Financijska stabilnost kao glavni cilj

7. Kao odgovor na financijsku krizu i u skladu s komunikacijama o kriznim situacijama, glavni je cilj Komisije financijska stabilnost, uz istovremeno osiguravanje da državne potpore i narušavanje tržišnog natjecanja između banaka i diljem država članica ostanu na minimalnoj razini. Financijska stabilnost podrazumijeva potrebu za sprječavanjem velikih negativnih učinaka prelijevanja na ostatak bankarskog sustava koji bi mogli proizaći iz propasti kreditne institucije, kao i potrebu za osiguravanjem kontinuiranog, odgovarajućeg kreditiranja realnog gospodarstva od strane bankarskog sustava u cjelini. U ovoj je Komunikaciji financijska stabilnost i dalje od središnje važnosti za Komisiju pri procjeni državnih potpora financijskom sektoru. Komisija provodi svoju procjenu uzimajući u obzir razvoj krize iz akutnog problema na razini sustava u bitne gospodarske poteškoće u dijelovima Unije s razmjerno visokim rizikom od rascjepkanosti jedinstvenog tržišta.
8. Glavni se cilj ne odražava samo u mogućnosti da banke u poteškoćama po potrebi imaju pristup državnoj potpori za financijsku stabilnost, već i u načinu procjenjivanja planova za restrukturiranje. S obzirom na to, potrebno je naglasiti kako financijsku stabilnost nije moguće osigurati bez zdravog financijskog sektora. Stoga je planove za povećanje kapitala potrebno procijeniti u uskoj suradnji s nadležnim nadzornim tijelom s ciljem osiguravanja ponovnog postizanja održivosti u razumnom roku te na čvrstim i trajnim osnovama; u suprotnom instituciju koja propada treba propisno postupno zatvoriti.
9. Pri primjeni pravila o državnoj potpori na pojedine slučajeve, Komisija ipak vodi računa o makroekonomskom okruženju koje utječe na održivost banaka i na potrebu da realno gospodarstvo dotične države članice i dalje ima pristup otvaranju kredita kod zdravih banaka. Komisija će u svojoj procjeni planova restrukturiranja banaka i dalje voditi računa o specifičnostima svake pojedine institucije i države članice: Posebno će provesti procjenu omjera dugoročne održivosti banaka kada potreba za državnom potporom proizlazi iz krize državnih dugova, a nije posljedica prekomjernog preuzimanja rizika ⁽²⁾ te će u svojoj procjeni izraziti potrebu za održavanjem ujednačenih uvjeta nadmetanja na cjelokupnom jedinstvenom tržištu, osobito s obzirom na razvoj podjele obveza u Uniji.
10. Osim toga, kada je potrebno restrukturirati velike dijelove financijskog sektora države članice, Komisija nastoji imati koordinirani pristup u svojoj procjeni planova restrukturiranja pojedinih banaka kako bi

⁽²⁾ Vidi Komunikaciju o produljenju iz 2011., točka 14.

osigurala djelovanje na razini sustava. Konkretno, Komisija je poduzela te mjere za one države članice koje se nalaze u programu gospodarske prilagodbe. Komisija time treba uzeti u obzir osobito ukupne učinke restrukturiranja pojedinih institucija na razini sektora (primjerice u odnosu na strukturu tržišta) i na gospodarstvo u cjelini, osobito u vezi s primjerenim kreditiranjem realnog gospodarstva na čvrstim i održivim osnovama.

11. Nadalje, u svojoj procjeni podjele obveza i mjera za ograničavanje narušavanja tržišnog natjecanja, Komisija razmatra izvedivost predloženih mjera, uključujući smanjenje investicija i njihov učinak na strukturu tržišta i ulazne barijere. Istovremeno, Komisija mora osigurati da rješenja smišljena u određenom slučaju ili državi članici budu usklađena s ciljem sprječavanja većih asimetrija u državama članicama koje bi mogle dodatno rascjepkati jedinstveno tržište i izazvati financijsku nestabilnost te time spriječiti oporavak unutar Unije.

Razvoj regulatornog okvira i potreba za revizijom komunikacija o kriznim situacijama

12. Unija je od početka krize poduzela niz institucionalnih i regulatornih promjena usmjerenih na jačanje otpornosti financijskog sektora i uspješnije sprječavanje bankarskih kriza, upravljanje njima i njihovo rješavanje. Europsko vijeće pristalo je poduzeti daljnje inicijative kako bi Ekonomsku i monetarnu uniju postavilo na čvršće uporište stvaranjem bankarske unije, počevši od jedinstvenog nadzornog mehanizma (eng. *Single supervisory mechanism/SSM*) i jedinstvenog mehanizma rješavanja za kreditne institucije s poslovnim nastanom u državama članicama koje su uključene u jedinstveni nadzorni mehanizam. Države članice također su odlučile pokrenuti stabilizacijski mehanizam kojim članice i njihove banke mogu primiti financijska sredstva u slučaju potrebe.
13. Te mjere neminovno podrazumijevaju određeni stupanj postupnog uvođenja, primjerice kako bi se omogućilo da propisi stupe na snagu ili da se formiraju fondovi za rješavanje. Neke od njih i dalje su ograničene na eurozonu. U međuvremenu su sve veće razlike u gospodarskom oporavku u cijeloj Uniji, potreba za smanjenjem i konsolidacijom javnog i privatnog duga te osjetljivi segmenti financijskog sektora doveli do trajne napetosti na financijskim tržištima te rascjepkanosti uz sve veće poremećaje na jedinstvenome tržištu. Stoga integritet jedinstvenog tržišta treba biti dodatno zaštićen i uz pomoć pojačanog sustava državnih potpora. Prilagodбом komunikacija o kriznim situacijama moguće je pridonijeti osiguravanju nesmetanog prijelaza na budući sustav prema prijedlogu Komisije za direktivu o oporavku i rješavanju banaka ⁽³⁾ („Bank Recovery and Resolution Directive/BRRD“) omogućivanjem jasnoće na tržištima. Prilagođenim komunikacijama o kriznim situacijama također se može osigurati odlučnije restrukturiranje i snažnija podjela obveza za sve banke koje primaju državnu potporu na cjelokupnom jedinstvenom tržištu.
14. U nekim je slučajevima vršenje kontrole državne potpore za financijski sektor povezano i s nadležnošću nadzornih tijela u državama članicama. Na primjer, u nekim slučajevima nadzorna tijela mogu zahtijevati prilagodbe u pitanjima kao što su korporativno upravljanje i prakse nagrađivanja koje su često navedene u planovima restrukturiranja za banke koje koriste državne potpore. U takvim je slučajevima važna koordinacija između Komisije i nadležnih nadzornih tijela, uz potpuno očuvanje isključive nadležnosti Komisije nad kontrolom državne potpore. S obzirom na regulatorni i nadzorni sustav u razvoju u Uniji, a osobito u eurozoni, Komisija će kao i dosad blisko surađivati s nadzornim tijelima kako bi osigurala olakšano međusobno djelovanje različitih uloga i obveza svih uključenih tijela.

Podjela obveza

15. U komunikacijama o kriznim situacijama izričito se napominje da su načela kontrole državne potpore na snazi čak i tijekom krize. Konkretno, kako bi se ograničilo narušavanje tržišnog natjecanja između banaka i diljem država članica na jedinstvenom tržištu te kako bi se rješavao moralni hazard, potporu treba ograničiti na potreban minimum, a korisnik potpore treba dati odgovarajući vlastiti doprinos troškovima restrukturiranja. Banka i njezini dioničari vlastitim sredstvima trebaju pridonijeti restrukturiranju što je više moguće ⁽⁴⁾. Državna se potpora treba dodijeliti ulagačima u banku pod uvjetima koji predstavljaju propisnu podjelu obveza.

⁽³⁾ Prijedlog za Direktivu Europskog parlamenta i Vijeća kojom se utvrđuje okvir za oporavak i rješavanje kreditnih institucija i investicijskih društava od 6. lipnja 2012., COM(2012) 0280 konačna verzija.

⁽⁴⁾ Vidi npr. Komunikaciju o restrukturiranju, točka 22.

16. Od početka krize Komisija je pri ispitivanju usklađenosti potpore bankama zahtijevala barem minimalan stupanj podjele obveza u odnosu na iznos potpore koju su banke primile, posebice apsorpiranjem gubitka s pomoću raspoloživog kapitala i plaćanjem primjerenih naknada za državne intervencije. Nadalje, kako bi spriječila odljev sredstava, uvela je pravila za ponovni otkup hibridnih instrumenata te za zabranu isplate doznaka i dividendi. Međutim, Komisija nije odredila *ex ante* prag za vlastite doprinose ili bilo kakve daljnje zahtjeve ⁽⁵⁾.
17. U prvim fazama krize, države članice općenito nisu prelazile minimalne zahtjeve propisane pravilima o državnoj potpori s obzirom na podjelu obveza *ex ante*, a vjerovnici nisu bili obvezni pridonijeti spašavanju kreditnih institucija zbog financijske stabilnosti.
18. Međutim, kriza državnih dugova jasno je dala do znanja da takva politika ne može dugoročno osigurati financijsku stabilnost, osobito kada je riječ o državama članicama u kojima su troškovi programa spašavanja banaka znatno smanjili njihov fiskalni položaj. Doista, za neke države članice minimalni uvjeti prema pravilima o državnoj potpori nisu bili dovoljni te su uvođenjem novih pravnih okvira morale nametnuti strože *ex ante* uvjete za podjelu obveza. Takav razvoj situacije doveo je do različitih pristupa podjeli obveza u mnogim državama članicama, odnosno na pristupe koji su se ograničili na minimalne uvjete prema pravilima o državnoj pomoći i one koji su zadovoljili više uvjeta, zahtijevajući od investitora ili vjerovnika sanaciju vlastitim sredstvima. Takve razlike u pristupu podjeli obveza između država članica dovele su do različitih troškova financiranja među bankama, ovisno o zamijećenoj vjerojatnosti sanacije vlastitim sredstvima kao funkcije fiskalne snage neke države članice. Te su razlike prijetnja integritetu jedinstvenog tržišta i opasnost od potkopavanja poštenog nadmetanja koje kontrola državne pomoći želi zaštititi.
19. U svjetlu navedenog razvoja situacije potrebno je povećati minimalne zahtjeve za podjelu obveza. Prije nego se bankama odobri bilo kakva potpora za restrukturiranje, bez obzira na to je li riječ o rekapitalizaciji ili mjeri za imovinu umanjene vrijednosti, potrebno je iscrpiti sve mjere za stvaranje kapitala, uključujući konverziju podređenog duga, pod uvjetom da se poštuju temeljna prava i da financijska stabilnost nije ugrožena. Budući da je bilo kakva pomoć za restrukturiranje potrebna kako bi se spriječila moguća neprimjerena propast banke, treba poštovati mjere za raspodjelu obveza kako bi pomoć bila svedena na minimum bez obzira na početnu solventnost banke. Stoga, prije odobravanja potpore za restrukturiranje bankama država članica mora osigurati da dioničari banke i vlasnici podređenog kapitala dogovore potreban doprinos ili da utvrde potreban pravni okvir za dobivanje takvog doprinosa.
20. U načelu, primjena mjera za ograničavanje narušavanja tržišnog natjecanja ovisi o stupnju podjele obveza, a također uzima u obzir razvoj razina podjele obveza potpomognutih banaka u cijeloj Uniji. Ako su sva ostala pitanja od jednake važnosti, poboljšana podjela obveza podrazumijeva manju potrebu za mjerama usmjerenim na rješavanje narušavanja tržišnog natjecanja. U svakom slučaju, mjere za ograničavanje narušavanja tržišnog natjecanja treba usmjeriti na način da se što je više moguće postigne situacija na tržištu koja bi se bila ostvarila da je korisnik potpore izašao s tržišta bez potpore.

Učinkovit postupak restrukturiranja i daljnja modernizacija okvira

21. Iako je potrebno zadržati određene strukture za potporu bankama za rješavanje previranja koja i dalje postoje na financijskim tržištima, određene postupke i uvjete treba poboljšati i dodatno razviti. Također je potrebno nastaviti proces usklađivanja pravnog okvira s razvojem tržišta, koje je započelo u lipnju 2010. godine s povećanjem naknade za jamstvo ⁽⁶⁾ te se nastavilo s Komunikacijom o produženju iz 2010. godine ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ Ibid, točka 24.

⁽⁶⁾ Vidi radni dokument Glavne uprave za tržišno natjecanje od 30. travnja 2010. „Primjena pravila o državnim potporama za programe jamstva vlade koji obuhvaćaju dug banke izdaje se nakon 30. lipnja 2010.”.

⁽⁷⁾ Ta Komunikacija određuje zahtjeve za podnošenje plana restrukturiranja za sve banke koje koriste državnu potporu u obliku kapitala ili mjera za imovinu umanjene vrijednosti, neovisno o iznosu potpore.

22. Komunikacijom o bankarstvu iz 2008. godine omogućeno je da države članice provedu plan spašavanja istovremeno ne isključujući dostupnost *ad hoc* intervencija. S obzirom na razmjere krize i općenito narušavanje povjerenja unutar cjelokupnog financijskog sektora EU-a, uz, između ostalog, nestajanje međubankarskog tržišta, Komisija je odlučila odobriti sve potrebne mjere koje su poduzele države članice kako bi se osigurala stabilnost financijskog sustava, uključujući mjere spašavanja i plan rekapitalizacije. Privremeno odobrenje potpora za spašavanje u obliku jamstava, kao i rekapitalizacije i mjera za imovinu umanjene vrijednosti, uspjeli su u izbjegavanju panike i vraćanju povjerenja na tržištu.
23. Međutim, u promijenjenim tržišnim uvjetima postoji manja potreba za strukturnim mjerama spašavanja odobrenim isključivo na temelju preliminarne procjene koja se temelji na pretpostavci da gotovo sve banke moraju biti spašene i koja odgađa dubinsku procjenu plana restrukturiranja u kasniju fazu. Iako je takav pristup pomogao spriječiti nepopravljivi raspad financijskog sektora u cjelini, naponi pojedinih korisnika u restrukturiranju često su zaostajali. Kasno djelovanje kod rješavanja problema banaka u nekim je slučajevima rezultiralo većim konačnim obračunom za porezne obveznike. Ovom Komunikacijom uspostavlja se načelo prema kojem će rekapitalizacija i mjere za imovinu umanjene vrijednosti biti dopušteni onda kada se banci odobri plan restrukturiranja. Ovaj pristup osigurava da se iznos potpore preciznije odredi, da su izvori problema banaka već utvrđeni i rješavani u ranoj fazi te da je financijska stabilnost osigurana. Jamstveni programi i dalje će biti dostupni kako bi bankama osigurali likvidnost. Međutim, takvi programi mogu poslužiti jedino kao sredstvo pružanja likvidnosti bankama bez manjka kapitala kako je definirano od strane nadležnog nadzornog tijela ⁽⁸⁾.
24. Ovom Komunikacijom utvrđuju se potrebne prilagodbe parametara za kompatibilnost državne potpore bankama vezane uz krizu od 1. kolovoza 2013. Konkretno, ova Komunikacija
- (a) Zamjenjuje Komunikaciju o bankarstvu iz 2008. i daje smjernice o kriterijima kompatibilnosti za potporu likvidnosti;
 - (b) prilagođava i nadopunjuje Komunikaciju o rekapitalizaciji i imovini umanjene vrijednosti;
 - (c) dopunjuje Komunikaciju o restrukturiranju dajući detaljnije upute za podjelu obveza od strane dioničara i podređenih vjerovnika;
 - (d) uspostavlja načelo da nije moguće odobriti rekapitalizaciju ili mjeru zaštite imovine bez prethodnog odobrenja plana restrukturiranja te predlaže postupak za dobivanje trajnog odobrenja takvih mjera;
 - (e) daje smjernice o uvjetima kompatibilnosti za potporu za likvidaciju.

2. PODRUČJE PRIMJENE

25. Komisija će primijeniti sva načela navedena u ovoj Komunikaciji i svim komunikacijama o kriznim situacijama ⁽⁹⁾ na „kreditne institucije” (navedene i kao „banke”) ⁽¹⁰⁾. Kreditne institucije pokazuju visok stupanj međusobne povezanosti u kojoj nekontrolirani neuspjeh neke kreditne institucije može imati snažan negativan učinak na financijski sustav u cjelini. Kreditne institucije podložne su iznenadnim gubicima povjerenja koji mogu imati značajne posljedice za njihovu likvidnost i solventnost. Nevolja jedne kompleksne ustanove može dovesti do sustavnog stresa u financijskom sektoru, što može imati snažan negativan utjecaj na gospodarstvo u cjelini, na primjer kroz ulogu kreditnih institucija u kreditiranju realnog gospodarstva, čime se može ugroziti financijska stabilnost.

⁽⁸⁾ „Nadležno nadzorno tijelo” označava bilo koje državno nadležno tijelo koje država članica odredi sukladno Direktivi 2006/48/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. koja se odnosi na osnivanje i poslovanje kreditnih institucija (preoblikovano) (SL L 177, 30.6.2006., str. 1.) ili Europsku središnju banku u svojim zadacima nadziranja kako je određeno člankom 1. prijedloga Komisije za Uredbu Vijeća prebacujući određene zadatke na Europsku središnju banku koji se odnose na politike za bonitetni nadzor kreditnih institucija za kreditne institucije s poslovnim nastanom u državi članici koja sudjeluje u jedinstvenom nadzornom mehanizmu.

⁽⁹⁾ Vidi napomenu br. 1.

⁽¹⁰⁾ Kao što je definirano u članku 4. stavku 1. Direktive 2006/48/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. koja se odnosi na osnivanje i poslovanje kreditnih institucija (preoblikovano).

26. Komisija će primijeniti načela navedena u ovoj Komunikaciji i svim komunikacijama o kriznim situacijama gdje je to potrebno *mutatis mutandis* na osiguravajuća društva na temelju članka 6. Direktive 73/239/EEZ ⁽¹⁾, članka 4. Direktive 2002/83/EZ ⁽¹²⁾ ili članka 1. stavka (b) Direktive 98/78/EZ ⁽¹³⁾.
27. Sve potpore za takve institucije uključene u državi članici, uključujući i podružnice tih institucija, čije je djelovanje u državi članici značajno, bit će ispitane prema ovoj Komunikaciji.

3. REKAPITALIZACIJA I MJERE ZA IMOVINU UMANJENE VRIJEDNOSTI

28. Rekapitalizacija i mjere za imovinu umanjene vrijednosti uključujući jamstva na imovinu obično se odobravaju za pokriće manjka kapitala. „Manjak kapitala” se za potrebe ove Komunikacije odnosi na manjak kapitala koji je ustanovljen tijekom rekapitalizacije, testiranja opterećenja, procjene kvalitete sredstava ili ekvivalentne vježbe na razini Unije, eurozone ili na nacionalnoj razini, gdje je nadležno nadzorno tijelo potvrdilo primjenu. Takva javna potpora obično je trajne prirode i nije je moguće lako poništiti.
29. S obzirom na neopozivost takvih mjera u praksi i fiskalne posljedice za države članice koje daju odobrenja, a s obzirom na praksu Komisije u odlučivanju tijekom krize, Komisija ih u načelu može odobriti samo jednom kada dotična država članica dokaže da su sve mjere za ograničavanje takve potpore na potreban minimum iskorištene u najvećoj mogućoj mjeri. U tu svrhu, države članice se pozivaju da podnesu plan za povećanje kapitala, prije ili prilikom dostavljanja plana restrukturiranja. Plan za podizanje kapitala treba posebno sadržavati mjere za povećanje kapitala od strane banke i potencijalne mjere za podjelu obveza od strane dioničara i podređenih vjerovnika banke.
30. Plan za povećanje kapitala, zajedno s temeljitom procjenom kvalitete imovine banke i dalekovidnom procjenom adekvatnosti kapitala, treba omogućiti državi članici, zajedno s Komisijom i nadležnim nadzornim tijelom, da točno utvrdi (preostali) kapitalni manjak banke koji državna potpora pokriva. Svaki preostali manjak kapitala koji se treba pokriti državnom potporom zahtijeva dostavu plana restrukturiranja.
31. Plan restrukturiranja koji uključuje potporu za restrukturiranje, uz iznimku zahtjeva o povećanju kapitala i podjeli obveza koji moraju biti uključeni u plan za povećanje kapitala kao što je navedeno u točkama 32. do 34. i koji je podnesen prije ili u sklopu plana restrukturiranja, nastaviti će se ocjenjivati na temelju Komunikacije o restrukturiranju.

3.1. Rješavanje manjka kapitala – Pretprijava i prijava potpore za restrukturiranje

32. Čim se utvrdi manjak kapitala koji će vjerojatno dovesti do zahtjeva za državnu potporu, potrebno je provesti sve mjere za smanjenje troškova uklanjanja manjka za države članice. U tu svrhu, države članice se pozivaju da se obrate Komisiji prije prijave. Tijekom dobrovoljnog stupanja u kontakt tijekom pretprijave, Komisija će ponuditi svoju pomoć u osiguravanju usklađenosti potpore za restrukturiranje, a osobito u provođenju zahtjeva za podjelu obveza u skladu s pravilima o državnoj potpori. Osnova za pretprijavu bit će plan za povećanje kapitala utvrđen od strane države članice i banke te će biti potvrđena od strane nadležnog nadzornog tijela. On treba:
- (a) navesti mjere za povećanje kapitala koje će banka poduzeti i (potencijalne) mjere za podjelu obveza za dioničare i podređene vjerovnike;
- (b) sadržavati mjere zaštite sprječavajući odljeve sredstava od banke što bi se, primjerice, moglo dogoditi kad banka kupuje udio u drugim poduzećima ili prilikom plaćanja dividendi ili doznaka.

⁽¹⁾ Prva Direktiva Vijeća 73/239/EEZ od 24. srpnja 1973. o koordinaciji zakona, propisa i administrativnih odredbi koji se odnose na osnivanje i obavljanja djelatnosti izravnog osiguranja izuzevši životna osiguranja (SL L 228, 16.8.1973., str. 3.).

⁽¹²⁾ Direktiva 2002/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o životnom osiguranju (SL L 345, 19.12.2002., str. 1.).

⁽¹³⁾ Direktiva 98/78/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 1998. o dodatnom nadzoru nad osiguravajućim društvima u grupi osiguranja (SL L 330, 5.12.1998., str. 1.).

33. Država članica treba dostaviti detaljnu metodologiju i ulazne podatke korištene za utvrđivanje manjka kapitala ovjerene od strane nadležnog nadzornog tijela. Metodologiju treba predstaviti na temelju poslovnog segmenta.
34. Nakon podnošenja plana za povećanje kapitala i uključivanja rezultata procjene kvalitete imovine banke i dalekovidne procjene adekvatnosti kapitala, država članica mora odrediti preostali manjak kapitala koji moraju pokriti državne potpore. Komisija će ponuditi državi članici da razmotri plan restrukturiranja prije slanja obavijesti. Nakon što je postignut dogovor o planu restrukturiranja, država članica može službeno poslati obavijest o planu restrukturiranja. Komisija će odobriti rekapitalizaciju ili mjeru za imovinu umanjene vrijednosti kao pomoć za restrukturiranje tek nakon što je postignut dogovor o planu restrukturiranja.
- 3.1.1. *Mjere banke za povećanje kapitala*
35. U planu za povećanje kapitala potvrđenom od nadležnog nadzornog tijela, korisnik mora utvrditi i, koliko je to moguće, bez ugrožavanja održivosti, poduzeti sve mjere za povećanje kapitala koje je moguće provesti. Takve mjere trebaju osobito uključivati:
- (a) pitanja prava;
 - (b) dobrovoljnu pretvorbu sredstava podređenog duga u kapital na temelju inicijative vezane uz rizik;
 - (c) izvršenje odgovornog upravljanja koje bi u načelu trebalo stvoriti 100 % kapitala ako manjak kapitala nije moguće prevladati u potpunosti pa je stoga državna pomoć potrebna;
 - (d) prodaja imovine i portfelja u svrhu stvaranja kapitala;
 - (e) sekuritizaciju portfelja kako bi se stvorio kapital iz sporednih djelatnosti;
 - (f) zadržavanje zarade;
 - (g) ostale mjere sa svrhom smanjenja potreba za kapitalom.
36. Ako su utvrđene mjere za povećanje kapitala u planu navedene kao mjere koje nije moguće provesti u roku od šest mjeseci od dana podnošenja tog plana, Komisija će konzultirati nadležno nadzorno tijelo kako bi procijenili treba li predložene mjere uzeti u obzir kao mjere za povećanje kapitala.
37. Trebao bi postojati poticaj za uprave banaka da poduzmu dalekosežno restrukturiranje u dobrim vremenima, i time smanjiti potrebu za državnim potporama. Prema tome, ako je traženje državnih potpora razumno bilo moguće izbjeći kroz odgovarajuće i pravovremeno djelovanje uprave, svaki subjekt koji se oslanja na državnu potporu za restrukturiranje ili primjereno postupno zatvaranje trebao bi normalno zamijeniti glavnog izvršnog direktora banke, kao i druge članove odbora ako je potrebno.
38. Iz istih razloga, takvi subjekti trebaju primjenjivati strogu politiku dodjeljivanja naknada članovima izvršnog odbora. To zahtijeva određivanje gornje granice za naknadu na plaću zajedno s poticajima izvršnog člana odbora kako bi se osiguralo da banka provodi svoj plan restrukturiranja prema održivim, dugoročnim ciljevima tvrtke. Stoga, banka koja prima državnu pomoć u obliku rekapitalizacije ili mjera za imovinu umanjene vrijednosti treba ograničiti ukupnu naknadu za osoblje, uključujući članove uprave i višeg menadžmenta, na odgovarajuću razinu. Ta bi granica na ukupne naknade trebala obuhvaćati sve moguće fiksne i varijabilne komponente i mirovine te biti u skladu s člancima 93. i 94. Direktive EU-a o kapitalnim zahtjevima (eng. *Capital Requirements Directive*/DKZ IV) ⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁴⁾ Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i investicijskih društava kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 2002/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o dodatnom nadzoru kreditnih institucija, osiguravajućih društava i investicijskih društava u financijskom konglomeratu, (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.).

Ukupna naknada svakog pojedinca možda neće biti 15 puta veća od nacionalne prosječne plaće u državi članici u kojoj je korisnik osnovan ⁽¹⁵⁾ li 10 puta veća od prosječne plaće zaposlenika u banci korisniku.

Ograničenja na naknadu moraju vrijediti do kraja razdoblja restrukturiranja ili dok banka ne otplati državnu pomoć, bez obzira na redoslijed događaja.

39. Svaka banka koja prima državnu potporu u obliku rekapitalizacije ili mjera za imovinu umanjene vrijednosti u načelu ne smije isplaćivati otpremninu u iznosu većem od iznosa propisanog zakonom ili ugovorom.

3.1.2. Podjela obveza od strane dioničara i podređenih vjerovnika

40. Državna potpora može stvoriti moralni hazard i narušiti disciplinu na tržištu. Kako bi se smanjio moralni hazard, potporu treba odobriti jedino pod uvjetima koji uključuju odgovarajuću podjelu obveza od strane postojećih ulagača.
41. Adekvatna podjela obveza obično će obuhvaćati, nakon što se gubici prvo ponište temeljnim kapitalom, doprinose vlasnika hibridnog kapitala i vlasnika podređenog duga. Vlasnici hibridnog kapitala i podređenog duga moraju u najvećoj mjeri pridonijeti smanjenju manjka kapitala. Takvi doprinosi mogu biti u obliku pretvaranja u kategoriju Common Equity Tier 1 (Zajednički akcijski kapital razina 1) ⁽¹⁶⁾ ili u obliku otpisa glavnice instrumenata. U svakom slučaju, prijenos sredstava od korisnika na vlasnike takvih vrijednosnih papira mora se spriječiti do mjere dopuštene zakonom.
42. Komisija neće zahtijevati doprinos od vlasnika nadređenog duga (posebice iz osiguranih depozita, neosiguranih depozita, obveznica i svih drugih nadređenih dugova) kao obvezni dio podjele obveza prema pravilima o državnim potporama neovisno radi li se o pretvorbi u kapital ili otpisu sredstava.
43. Ako se omjer kapitala banke koja je utvrdila manjak kapitala i dalje nalazi iznad regulatornog minimuma EU-a, banka bi sama trebala moći vratiti kapitalni položaj, osobito s pomoću mjera za povećanje kapitala navedenih u točki 35. Ako ne postoje druge mogućnosti, uključujući bilo koje druge nadzorne mjere, kao što su rane intervencije ili druge korektivne mjere za prevladavanje manjka, što potvrđuje nadležno nadzorno tijelo ili tijelo nadležno za rješavanje, a zatim podređeni dug treba pretvoriti u vlasnički kapital, u načelu prije nego se odobri državna potpora.
44. U slučajevima gdje banka više ne zadovoljava minimalne regulatorne kapitalne zahtjeve, dug se mora pretvoriti ili otpisati, u načelu, prije nego što se odobri državna potpora. Državna potpora ne smije biti odobrena prije nego što vlasnički kapital, hibridni kapital i podređeni dug u cijelosti ne pridonese nadoknađivanju gubitka.
45. Moguće je napraviti iznimku među zahtjevima u točkama 43. i 44. kada bi provedba takvih mjera ugrozila financijsku stabilnost ili dovela do nerazmjernih rezultata. Ova iznimka mogla bi obuhvatiti slučajeve u kojima je iznos potpore koja će biti primljena mala u odnosu na rizikom ponderiranu aktivu banke, a manjak kapitala je značajno smanjen posebice kroz mjere povećanja kapitala kao što je navedeno u točki 35. Nerazmjerni rezultati ili rizik za financijsku stabilnost također je moguće rješavati ponovnim razmatranjem slijeda mjera radi rješavanja manjka kapitala.
46. U kontekstu provedbe točki 43. i 44. treba se pridržavati načela prema kojem se nijedan vjerovnik ne smije nalaziti u goreem položaju ⁽¹⁷⁾. Prema tome, podređeni vjerovnici u ekonomskom smislu ne bi trebali dobiti manje od onoga koliko bi njihova sredstva vrijedila da nije odobrena državna potpora.

⁽¹⁵⁾ Kao što je OECD objavio na svojoj internetskoj stranici pod Prosječna godišnja plaća u stalnim iznosima za zadnju dostupnu godinu, <http://stats.oecd.org/Index.aspx>

⁽¹⁶⁾ Kao što je definirano člankom 26. Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva, (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

⁽¹⁷⁾ To se primjerice može postići osnivanjem holding društva. Vlasništvo banke bit će zabilježeno u aktivni holding društva, dok vlasnički kapital, hibridni i podređeni dug koji postoji u banci prije primanja državne potpore čine pasivu holdinga s istom nadređenom strukturom koja je postojala u banci prije intervencije.

3.1.3. Sprječavanje odljeva sredstava prije donošenja odluke o restrukturiranju

47. Kako bi se potpora ograničila na potrebni minimum, treba spriječiti odljev sredstava u najranijoj mogućoj fazi. Stoga, od trenutka kada su potrebe za kapitalom postale poznate ili je banka s time trebala biti upoznata, Komisija smatra da banka treba poduzeti sve potrebne mjere kako bi zadržala svoja sredstva. Konkretno, od tog trenutka, institucije koje su utvrdile ili su trebale utvrditi svoje potrebe za kapitalom:
- (a) ne smiju platiti dividende na dionice ili doznake na hibridne instrumente kapitala (ili bilo koja druga sredstva za koje je isplata kupona diskrecijska);
 - (b) ne smije otkupiti svoje vlastite dionice ili pozvati hibridne instrumente kapitala na uplatu za vrijeme trajanja razdoblja restrukturiranja bez prethodnog odobrenja od strane Komisije;
 - (c) ne smije otkupiti hibridne instrumente kapitala, osim ako takva mjera, možda u kombinaciji s drugima, omogućuje da institucija u potpunosti pokrije svoj kapitalni manjak, a dogodi se dovoljno blizu trenutačne tržišne razine⁽¹⁸⁾ i ne iznosi više od 10 % iznad tržišne cijene; svaki otkup zahtijeva prethodnu suglasnost Komisije;
 - (d) ne smije vršiti nikakve transakcije za upravljanje kapitalom bez prethodnog odobrenja Komisije;
 - (e) ne smiju sudjelovati u agresivnim poslovnim praksama;
 - (f) ne smiju kupiti udio u bilo kojem poduzeću, bez obzira radi li se prijenosu imovine ili udjela. Taj zahtjev ne obuhvaća: i. kupnje tijekom redovnog bankarskog poslovanja u upravljanju postojećim potraživanjima prema propalim tvrtkama, i ii. kupnju udjela u poduzećima pod uvjetom da je plaćena otkupna cijena manja od 0,01 % od zadnje dostupne veličine bilance te institucije u tom trenutku i da su ukupne otkupne cijene isplaćene za sva takva stjecanja od tog trenutka do kraja razdoblja restrukturiranja manje od 0,025 % od zadnje dostupne veličine bilance u tom trenutku; iii. kupnju poslovanja, nakon pribavljanja odobrenja Komisije, ako je, u iznimnim okolnostima, potrebno vratiti financijsku stabilnost ili da bi se osiguralo učinkovito tržišno natjecanje;
 - (g) moraju se suzdržati od reklama koje se odnose na državnu pomoć i od uporabe agresivnih poslovnih strategija koje se ne bi dogodile bez potpore države članice.
48. Budući da treba osigurati da ograničenje pomoći na potreban minimum, ako banka poduzme radnje koje nisu u skladu sa zahtjevima navedenima u točki 47. u trenutku kada je dobro vođenom poduzeću potreba za dodatnim kapitalom trebala biti očigledna, Komisija će, u cilju uspostave potrebnih mjera za ograničavanje narušavanja tržišnog natjecanja, iznosu pomoći dodati iznos jednak odljevu sredstava.

3.1.4. Pokrivanje preostalog manjka kapitala s potporom za restrukturiranje

49. Ako i nakon provedbe mjera za povećanje kapitala i podjelu obveza manjak kapitala ostane, u načelu ga je moguće pokriti javnom rekapitalizacijom, mjerama za imovinu umanjene vrijednosti ili kombinacijom tog dvoje. Kako bi takva pomoć bila kompatibilna, Komisiji treba dostaviti plan restrukturiranja koji mora biti u skladu s relevantnim dijelovima komunikacija o kriznim situacijama.

3.2. Potpora za spašavanje u obliku rekapitalizacije i mjera za imovinu umanjene vrijednosti

50. Kada Komisija počne primjenjivati načela iz ove Komunikacije, država članica morat će obavijestiti Europsku komisiju o planu restrukturiranja i dobiti odobrenje za državnu potporu prije provedbe rekapitalizacije ili poduzimanja mjera za imovinu umanjene vrijednosti. Međutim, za takve mjere Komisija iznimno može na privremenoj osnovi odobriti dodjeljivanje potpora od strane države članice kao potporu za spašavanje prije nego je plan restrukturiranja odobren, ako su takve mjere potrebne za očuvanje financijske stabilnosti. Ako se država članica pozove na klauzulu o financijskoj stabilnosti, Komisija će od nadležnog nadzornog tijela zatražiti *ex ante* analizu kojom potvrđuje da

⁽¹⁸⁾ Na primjer, ako do otkupa dođe za vrijeme dvoznamenkastog popusta u postotnim bodovima nominalne vrijednosti od tržišne cijene (ili, u nedostatku tržišta, zamjena tržišne cijene) za stvaranje dobiti, ili ako je otkup dio razmjene čime se kreditnoj instituciji daje kvalitetniji kapital koji će smanjiti manjak.

postoji trenutačni (ne potencijalni) manjak kapitala, čime bi nadzorno tijelo bilo primorano smjesta povući bankarsku licencu institucije ako takve mjere nisu poduzete. Osim toga, takva analiza morat će pokazati da s pomoću privatnog kapitala nije moguće izbjeći izniman rizik za financijsku stabilnost u dovoljno kratkom vremenskom razdoblju, ili s pomoću bilo koje druge, manje nametljive privremene mjere, kao što je državno jamstvo.

51. Komisija mora biti obaviještena o svakoj mjeri spašavanja prema točki 50. Kako bi dobila privremeno odobrenje Komisije, takva mjera mora biti u skladu s propisima koji uređuju naknadu i podjelu obveza takvih mjera navedenih u Komunikaciji o rekapitalizaciji, u Komunikaciji o produljenju iz 2011. godine i, prema potrebi, u Komunikaciji o postupanju s imovinom umanjene vrijednosti.
52. Nadalje, potpore za spašavanje u obliku rekapitalizacije i mjera za imovinu umanjene vrijednosti ne smiju spriječiti usklađenost sa zahtjevima podjele obveza iz ove Komunikacije. Prema tome, ili treba provesti potrebne mjere za podjele obveza u okviru pomoći za spašavanje, ili rekapitalizaciju ili mjere za imovinu umanjene vrijednosti treba rasporediti na način koji omogućava provedbu mjera podjele obveza *ex post*. Takva *ex post* provedba može se postići, na primjer, rekapitalizacijom dionica u obliku koji je nadređen postojećem kapitalu i instrumentima podređenog duga, dok je usklađen s primjenjivim regulatornim i nadzornim okvirom.
53. Nakon odobrenja potpore za spašavanje, država članica mora dostaviti plan restrukturiranja u skladu s Komunikacijom o restrukturiranju u roku od dva mjeseca od dana donošenja odluke kojom se odobrava privremena potpora. Bit će provedena procjena plana restrukturiranja na temelju Komunikacije o restrukturiranju te će se uzeti u obzir načela podjele obveza opisana u ovoj Komunikaciji.

3.3. Programi za rekapitalizaciju i restrukturiranje malih institucija

54. Pomoć malim bankama ima manji utjecaj na tržišno natjecanje od potpora dodijeljenih većim bankama. Radi toga i radi osiguravanja proporcionalnog upravnog postupanja, prikladno je omogućiti jednostavniji postupak u odnosu na male banke istovremeno osiguravajući da se narušavanje tržišnog natjecanja svede na minimum. Stoga je Komisija spremna odobriti programe za rekapitalizaciju i restrukturiranje malih institucija u kojima takvi programi imaju jasnu nadležnost i ograničeni su na razdoblje od šest mjeseci, pod uvjetom da poštuju načela iz komunikacija o kriznim situacijama, a osobito zahtjeve podjele obveza ove Komunikacije. Primjena takvog programa mora biti dodatno ograničena na banke s ukupnom bilancom od maksimalno 100 milijuna EUR. Zbroj bilanci banaka koje primaju pomoć u okviru programa ne smije prelaziti 1,5 % ukupne aktive koju banke drže na domaćem tržištu u dotičnoj državi članici.
55. Komisija će procijeniti svaki program kako bi provjerila postiže li svoj cilj i provodi li se ispravno. U tom smislu, država članica mora nakon odobrenja programa predati izvješće o korištenju programa na polugodišnjoj razini.

4. JAMSTVA I POTPORA LIKVIDNOSTI IZVAN KREDITA ZA LIKVIDNOST SREDIŠNJE BANKE

56. Potpora likvidnosti i jamstva za obveze privremeno stabiliziraju pasivu na bilanci banke. Stoga, za razliku od rekapitalizacije ili mjera za imovinu umanjene vrijednosti kojima u načelu prije dodjeljivanja moraju prethoditi obavijest o planu restrukturiranja od strane dotične države članice i odobrenje Komisije, Komisija može prihvatiti da države članice prijave jamstva i da dopuste potporu likvidnosti nakon odobrenja na privremenoj osnovi kao potporu za spašavanje prije nego se odobri plan restrukturiranja.
57. Komisiju je moguće obavijestiti o pojedinačnim jamstvima i potporama likvidnosti; osim toga, Komisija može također odobriti programe kojima se osiguravaju mjere likvidnosti za razdoblje od najviše šest mjeseci.
58. Takvi programi moraju biti ograničeni na banke koje nemaju manjak kapitala. Kada banka s manjkom kapitala hitno treba likvidaciju, Komisiju treba obavijestiti o pojedinoj likvidaciji⁽¹⁹⁾. U takvim okolnostima Komisija će primijeniti postupak naveden u točkama 32. do 34. *mutatis mutandis*, uključujući uvjete za plan restrukturiranja ili postupnog zatvaranja, osim ako se pomoć ne nadoknadi u roku od dva mjeseca.

⁽¹⁹⁾ Banke koje su već primile pomoć za spašavanje na dan stupanja na snagu ove Komunikacije, ali još uvijek nisu dobile konačno odobrenje za potporu za restrukturiranje, mogu primati potporu u okviru programa likvidnosti bez pojedinačne prijave.

59. Kako bi ih Komisija odobrila, jamstava i potpora likvidnosti moraju zadovoljavati sljedeće uvjete:
- (a) jamstva mogu biti odobrena samo za nova izdavanja nadređenog duga kreditnih institucija (podređeni dug nije uključen);
 - (b) jamstva mogu biti odobrena samo za dužničke instrumente s dospijecom od tri mjeseca do pet godina (odnosno maksimalno sedam godina u slučaju pokrivenih obveznica). Jamstva s dospijecom dužim od tri godine moraju, osim u opravdanim slučajevima, biti ograničena na jednu trećinu od nepodmirenih jamstava odobrenih za pojedine banke;
 - (c) minimalna razina naknade državnih jamstava mora biti u skladu s jednadžbom navedenom u Komunikaciji o produljenju iz 2011. godine;
 - (d) plan restrukturiranja treba biti dostavljen Komisiji u roku od dva mjeseca za bilo koju kreditnu instituciju s odobrenim jamstvima na nove obveze ili na obnovljene obveze za koje, u trenutku odobravanja novog jamstva, ukupne nepodmirene jamčene obveze (uključujući jamstva usklađena prije dana donošenja te odluke) prelaze i omjer od 5 % ukupnih obveza i ukupan iznos od 500 milijuna EUR;
 - (e) za bilo koju kreditnu instituciju koja uzrokuje pozivanje na jamstvo, treba dostaviti pojedinačni plan restrukturiranja ili plan postupnog zatvaranja u roku od dva mjeseca od dana aktivacije jamstva;
 - (f) Primatelji jamstava i potpore likvidnosti moraju se suzdržati od reklamiranja koje se odnosi na državnu potporu i od upotrebljavanja agresivnih poslovnih strategija koje bez potpore države članice ne bi bile moguće.
60. Za program jamstva i potpore likvidnosti, treba ispuniti sljedeće dodatne kriterije:
- (a) program mora biti ograničen na banke bez manjka kapitala kao što je nadležno nadzorno tijelo potvrdilo u skladu s točkom 28.;
 - (b) jamstva s dospijecom dužim od tri godine moraju biti ograničena na jednu trećinu od ukupnog broja odobrenih jamstava pojedinoj banci;
 - (c) Države članice moraju Komisiji podnositi izvješće na tromjesečnoj razini o: i. poslovanju programa, ii. pitanjima zajamčenog duga i iii. stvarnim naplaćenim naknadama;
 - (d) Države članice moraju dopuniti svoja izvješća o radu programa dostupnim ažuriranim podacima o troškovima usporedivih izdavanja nezajamčenog duga (priroda, količina, ocjena, valuta).
61. U iznimnim slučajevima jamstva mogu biti odobrena pokrivanjem izloženosti Europske investicijske banke prema bankama s ciljem vraćanja kreditiranja realnog gospodarstva u zemljama s ozbiljno lošim uvjetima zaduživanja u odnosu na prosjek Unije. Prilikom procjene takvih mjera Komisija će posebno ispitati imaju li banke pretjeranu korist koja bi primjerice mogla poslužiti za razvoj ostalih poslovnih djelatnosti tih banaka. Jamstva mogu obuhvatiti razdoblje od maksimalno sedam godina. Ako ih Komisija odobri, takva jamstva ne podrazumijevaju obvezu banke da predstavi plan restrukturiranja.
- 5. DAVANJE KREDITA ZA LIKVIDNOST OD STRANE SREDIŠNJE BANKE I INTERVENCIJA PROGRAMA OSIGURANJA DEPOZITA I FONDOVA ZA RJEŠAVANJE**
62. Redovna djelovanja središnjih banaka u vezi s monetarnom politikom, kao što su operacije na otvorenom tržištu i stalne olakšice, ne spadaju u djelokrug pravila o državnim potporama. Namjenska potpora određenoj kreditnoj instituciji (obično se nazivaju „hitne pomoći za likvidnost“) može predstavljati pomoć, osim ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uvjeti ⁽²⁰⁾:

⁽²⁰⁾ U takvim slučajevima, mjere će biti procijenjene naknadno u okviru plana restrukturiranja.

- (a) kreditna institucija privremeno je nelikvidna, ali solventna u trenutku pružanja likvidnosti što se javlja u iznimnim okolnostima i nije dio većeg paketa potpora;
 - (b) ustanova je u potpunosti osigurana kolateralom na koju se primijenjuju odgovarajući rezovi u funkciji kvalitete i tržišne vrijednosti;
 - (c) središnja banka korisniku naplaćuje zateznu kamatnu stopu;
 - (d) mjera je poduzeta na inicijativu središnje banke i nije posebno potpomognuta protu-jamstvom države.
63. Intervencije fonda za osiguranje depozita za refundiranje ulagačima u skladu s obvezama država članica pod Direktivom 94/19/EZ o sustavu osiguranja depozita ⁽²¹⁾ ne predstavljaju državnu potporu ⁽²²⁾. Međutim, korištenje tih ili sličnih fondova radi pomoći u restrukturiranju kreditnih institucija može predstavljati državnu potporu. Iako sredstva u pitanju možda proizlaze iz privatnog sektora, ona mogu predstavljati potporu toj mjeri da pripadaju pod kontrolu države i da se odluka o primjeni fondova primjene može pripisati u državi ⁽²³⁾. Komisija će procijeniti usklađenost državne potpore u obliku takvih intervencija pod ovom Komunikacijom.
64. Državna potpora u obliku intervencija fonda za rješavanje bit će ocijenjena na temelju ove Komunikacije kako bi se mogla procijeniti njezina usklađenost s unutarnjim tržištem.

6. POSEBNA RAZMATRANJA S OBZIROM NA POTPORU LIKVIDACIJE

6.1. Opća načela

65. Države članice trebaju poticati izlazak neodrživih sudionika, omogućujući pritom da se postupak izlaska obavi na pravilan način kako bi se očuvala financijska stabilnost. Urednu likvidaciju kreditne institucije u poteškoćama uvijek treba razmotriti kada se institucija ne može vjerodostojno vratiti na dugoročnu održivost.
66. Komisija priznaje da, s obzirom na specifičnosti kreditnih institucija i u nedostatku mehanizma koji omogućuje rješavanje problema kreditnih institucija bez prijetnje financijskoj stabilnosti, možda neće biti moguće likvidirati kreditnu instituciju običnim stečajnim postupkom. Iz tog razloga, državne mjere za potporu likvidacije posrnutih kreditnih institucija može se smatrati kompatibilnom pomoći, koja mora biti u skladu sa zahtjevima jasno navedenima u točki 44.
67. Cilj uredne likvidacije mora biti prestanak djelovanja kreditne institucije koja propada u ograničenom vremenskom razdoblju. Taj cilj podrazumijeva da nije dopušteno poduzeti novi posao treće strane. Međutim, ovo ne sprječava izvršavanje postojećeg poslovanja ako se time smanjuju troškovi likvidacije. Štoviše, likvidacija mora biti što je više moguće usmjerena prema prodaji dijelova poslovanja ili imovine putem konkurentskog procesa. Uredan postupak likvidacije zahtijeva da postupak bilo koje prodaje imovine pridonese troškovima likvidacije.
68. Države članice mogu odabrati niz alata za organizaciju likvidacije neuspjelih kreditnih institucija. Sve mjere državnih potpora provedene radi potpore takvoj likvidaciji moraju biti u skladu s načelima navedenima u točkama 69. do 82.

6.2. Uvjeti za odobrenje potpore likvidacije

69. Države članice moraju dostaviti plan za urednu likvidaciju kreditne institucije.
70. Komisija će procijeniti usklađenost mjera za pomoć koje treba provesti s ciljem rješavanja problema kreditnih institucija na isti način, *mutatis mutandis*, kako je navedeno u dijelovima 2., 3. i 4. Komunikacije o restrukturiranju za potpore za restrukturiranje.

⁽²¹⁾ Direktiva 94/19/EZ Vijeća i Europskog parlamenta o sustavu osiguranja depozita (SL L 135, 31.5.1994., str. 5.).

⁽²²⁾ Vidi prema analogiji predmet br. T-351/02 *Deutsche Bahn* protiv Komisije [2006] ECR II-1047 i predmet C-460/07 *Puffer* [2009] ECR I-3251, stavak 70.

⁽²³⁾ Vidi danski program likvidacije (SL C 312, 17.11.2010., str. 5.).

71. Posebna priroda uredne likvidacije daje povoda razmatranjima u točkama 72. do 78.

6.2.1. *Ograničenje troškova likvidacije*

72. Države članice trebaju dokazati da potpora omogućuje kreditnoj instituciji učinkovitu likvidaciju na uredan način, dok ograničava iznos potpore na potreban minimum kako ne bi imala dugove tijekom likvidacije u smislu cilja koji se želi ostvariti te u skladu s uvjetima podjele obveza ove Komunikacije.

6.2.2. *Ograničenje narušavanja tržišnog natjecanja*

73. Kako bi se izbjeglo nepotrebno narušavanje tržišnog natjecanja, faza likvidacije trebala bi biti strogo ograničena na razdoblje koje je potrebno za urednu likvidaciju.

74. Dokle god kreditna institucija korisnica nastavlja s radom, ne smije se aktivno natjecati na tržištu ili se baviti novim aktivnostima. Njezin rad u načelu mora biti ograničen na nastavljanje i dovršavanje poslova na čekanju za postojeće klijente. Svaka nova aktivnost s postojećim klijentima mora biti ograničena na promjenu uvjeta postojećih ugovora i restrukturiranje postojećih kredita, pod uvjetom da će te izmjene poboljšati neto vrijednost pojedine imovine.

75. Potrebno je osmisliti politiku određivanja cijene kreditne institucije koja će se postupno zatvoriti kako bi se potaknulo klijente da pronađu atraktivnije alternative.

76. Kada je bankarska licenca potrebna, primjerice za krnju banku ili privremenu instituciju stvorenu isključivo u svrhu uredne likvidacije kreditne institucije („banka za premošćivanje“), trebala bi biti ograničena na aktivnosti potrebne isključivo za likvidaciju. Nadležno nadzorno tijelo treba povući bankarske licence što je prije moguće.

6.2.3. *Podjela obveza*

77. U kontekstu uredne likvidacije, treba se voditi računa o smanjivanju moralnog hazarda, osobito sprječavanjem davanja dodatnih potpora u korist dioničara i podređenih dioničara. Dakle, potraživanja dioničara i podređenih dioničara ne smije se prenijeti na ekonomsku aktivnost koja se nastavlja.

78. Potrebno je pridržavati se dijelova 3.1.2 i 3.1.3 *mutatis mutandis*.

6.3. Prodaja kreditne institucije tijekom urednog postupka likvidacije

79. Prodaja kreditne institucije tijekom urednog stečajnog postupka može se smatrati državnom potporom za kupca, osim ako je prodaja organizirana putem javnog i bezuvjetnog natječaja a imovina je prodana najboljem ponuđaču. Takav natječaj treba, gdje je to prikladno, omogućiti prodaju dijelova institucije različitim ponuđačima.

80. Konkretno, kod utvrđivanja postoji li potpora za kupca kreditne institucije ili njezinih dijelova, Komisija će ispitati je li:

(a) postupak prodaje javan, bezuvjetan i nediskriminirajući;

(b) prodaja se odvija prema tržišnim uvjetima;

(c) kreditna institucija ili vlada, ovisno o odabranoj strukturi, povećava prodajnu cijenu za uključenu imovinu i obveze.

81. Kada Komisija ustanovi da postoji potpora za kupca, Komisija će procijeniti kompatibilnost te pomoći zasebno.

82. Ako se pomoć dodjeljuje ekonomskoj djelatnosti na prodaju (za razliku od kupca te djelatnosti), kompatibilnost takvih potpora bit će predmet pojedinačnog ispitivanja s obzirom na ovu Komunikaciju. Ako postupak likvidacije podrazumijeva prodaju ekonomskog subjekta koji drži značajan udio na tržištu, Komisija će procijeniti potrebu za mjerama kako bi ograničila narušavanje tržišnog natjecanja koju je prouzročila potpora dodijeljena tom ekonomskom subjektu te će provjeriti održivost subjekta koja proizlazi iz prodaje. U svojoj procjeni održivosti, Komisija će uzeti u obzir veličinu i moć kupca u odnosu na veličinu i moć kupljene poslovne djelatnosti.

6.4. Uvjeti za odobrenje programa za urednu likvidaciju

83. Provedba režima od strane država članica za rješavanje problema kreditnih institucija može uključivati mogućnost dodjele potpora kako bi se osigurala uredna likvidacija kreditnih institucija u poteškoćama, istodobno ograničavajući negativne učinke prelijevanja na sektor i na gospodarstvo u cjelini.
84. Komisija smatra da je moguće odobriti program za likvidaciju kreditne institucije ograničene veličine⁽²⁴⁾, pod uvjetom da je dobro osmišljen kako bi se osigurala usklađenost sa zahtjevima podjele obveza od strane dioničara i vlasnika podređenog duga iz točke 44. te uklonio moralni hazard kao i ostali problemi vezani za tržišno natjecanje.
85. Usklađenost takvih programa ocjenjivat će se u kontekstu uvjeta navedenih u točki 3. prilikom obavještanja Komisije o programu, a države članice moraju stoga pružiti detaljne informacije o postupku i uvjetima za intervencije u korist institucija korisnika.
86. Budući da stupanj narušenosti natjecanja na tržištu može biti različit ovisno o prirodi institucije korisnika i njezinom položaju na tržištu, možda će biti potrebna pojedinačna procjena kako bi se osiguralo da proces ne uzrokuje nepotrebno narušavanje tržišnog natjecanja. Stoga treba izvijestiti o pojedinim mjerama potpore u okviru odobrenog programa u korist kreditne institucije s ukupnom aktivom od više od 3 milijuna EUR radi odobrenja.

6.5. Nadgledanje provedbe

87. Države članice moraju osigurati redovita izvješća, barem na jednogodišnjoj razini, o radu bilo kojeg odobrenog programa sukladno članku 6.4. Ti izvještaji moraju pružiti informacije za svaku kreditnu instituciju koja se likvidira sukladno članku 6.4.
88. Kako bi se Komisiji omogućilo nadgledanje napretka postupka uredne likvidacije i njegova učinka na tržišno natjecanje, države članice moraju podnositi redovita izvješća (minimalno jednom godišnje) u razvoju postupka likvidacije svake banke u likvidaciji i konačno izvješće na kraju postupka. U nekim slučajevima, povjereniku nadgledanja, povjereniku za smanjenje investicija ili obojici može biti dodijeljena zadaća osiguravanja ispunjavanja uvjeta i obveza koji čine temelj za odobrenje potpore.

7. DATUM PRIMJENE I TRAJANJE

89. Komisija će početi primjenjivati načela iz ove Komunikacije 1. kolovoza 2013.
90. Obavijesti prijavljene Komisiji prije 1. kolovoza 2013. bit će ispitane u skladu s kriterijima koji su na snazi u trenutku obavještanja.
91. Komisija će ispitati usklađenost s unutarnjim tržištem svake potpore odobrene bez njezinog ovlaštenja koja stoga predstavlja povredu članka 108. stavka 3. Ugovora na temelju ove Komunikacije ako je dio ili cjelokupna potpora dodijeljena nakon objave Komunikacije u *Službenom listu Europske unije*.
92. U svim drugim slučajevima provest će se ispitivanje na temelju komunikacije o kriznim situacijama koja je na snazi u trenutku kada je potpora odobrena.
93. Komisija će pregledati ovu Komunikaciju u slučaju potrebe, osobito kako bi razmotrila promjene u tržišnim uvjetima ili u regulatornom okruženju koji mogu utjecati na pravila koja ona donosi.
94. Komunikacija o bankarstvu iz 2008. prestaje važiti od 31. srpnja 2013.
95. Brišu se točka 47. i Dodatak 5. iz Komunikacije o postupanju s imovinom umanjene vrijednosti.
96. Komunikacija o restrukturiranju izmijenjena je kako slijedi:

U točki 4. prva rečenica zamijenjena je sljedećom: „Ako je financijska institucija primila državnu potporu, država članica treba dostaviti plan restrukturiranja kako bi potvrdila ili ponovno uspostavila dugoročnu održivost pojedinih banki bez oslanjanja na državne potpore.”

⁽²⁴⁾ Vidi npr. N 407/10, *danski program likvidacije za banke* (SL C 312, 17.11.2010., str. 7.).

Briše se napomena br. 4. koja se odnosi na točku 4.

Treća alineja točke 7. zamijenjena je sljedećim: „Komisija će primijeniti osnovno načelo prikladne podjele obveza između država članica i banaka korisnica uzimajući u obzir cjelokupnu situaciju financijskog sektora.”

Briše se točka 8.

U napomeni br. 1. koja se odnosi na točku 21. prva je rečenica zamijenjena sljedećim: „Vidi dio 6. Komunikacije o bankarstvu iz 2013. godine”.

Točka 25. zamijenjena je sljedećim: „Svako odstupanje od odgovarajuće podjele obveza *ex ante* što se iznimno može odobriti prije nego je plan restrukturiranja odobren radi financijske stabilnosti, mora se nadoknaditi daljnjim doprinosom u kasnijoj fazi restrukturiranja, primjerice u obliku klauzule o povratu prekomjerne naknade i/ili dalekosežnijim restrukturiranjem, uključujući dodatne mjere za ograničavanje narušavanja tržišnog natjecanja.”
